

Despre proteste, revolte și țapi ispășitori

G.S.

11 iunie 2020

Black Lives Matter, Antifa, anarhiști

Revoltele și demonstrațiile care au răscolit Statele Unite în ultima săptămână, pornite de la asasinarea lui George Floyd, au trimis unde de șoc în toată lumea, expunând în același timp multiplele linii de falie ale actualului sistem politic, social și economic. Venite pe fundalul pandemiei și al unei crize economice deja afectând multe țări, aceste revolte populare pot fi înțelese și în contextul mai larg al mișcărilor sociale care au izbucnit, începând cu 2019, în diferite părți ale lumii – din Chile în Irak, din Hong-Kong în Ecuador, din Liban în Franța. Fie că este vorba de proteste împotriva măsurilor de austeritate, de revolta împotriva brutalității poliției și a rasismului, sau de revendicări legate de libertăți civile și politice, aceste mișcări împărtășesc aceeași dimensiune de contestare sistemică, de respingere a unui model social, politic și economic rareori contestat în integralitatea lui la o asemenea scară în ultimele decenii. În plus, dacă în 2019 (cu excepția Franței) „centrul” puterii capitaliste era puțin afectat, vocile contestatarii auzindu-se mai degrabă dinspre „marginii”, în aceste ultime săptămâni suntem martorii unui val fără precedent de revolte, val care a cuprins însuși epicentrul sistemului global de putere, Statele Unite. Comparația cu anii '60 – marcați de lupta pentru drepturile civile în SUA, de protestele împotriva războiului din Vietnam, de mișcările studenților și muncitorilor din Franța sau, dincolo de „cortină”, de primăvara pragheză – nu pare în acest context cu totul deplasată. Să fie revoltele din ultimii ani preambulul năruirii consensului neoliberal, așa cum „insurecția globală” din anii '60 a zguduit vechiul *status quo* postbelic?

Problemele care au ieșit la iveală în această ultimă perioadă nu sunt însă chestiuni recente, iar izbucnirea de indignare nu este un accident sau rodul unor intervenții oculte – veșnica obsesie și scuza a tuturor autocrațiilor. Mai mult, rasismul, exploatarea, violența poliției împotriva celor vulnerabili, autoritarismul, sexismul, militarizarea, atacurile tot mai numeroase ale extremei drepte, nu sunt propriu-zis „probleme”. O astfel de exprimare ar implica și faptul că, odată rezolvate, sistemul în sine ar continua să funcționeze și să livreze ceea ce era menit să livreze, adică „bunăstare, democrație, libertate”. Însă rasismul, inechitățile sociale și violența sunt mai degrabă trăsături ale modelului capitalist, ținând de însăși funcționarea sa, iar nu probleme de rezolvat sau simple scăpări. În momente de criză, așa cum sunt cele pe care le traversăm, tocmai acest aspect apare în mod clar, chiar și acolo unde inerția ideologică e încă destul de puternică încât să (ne) mai convingă o vreme de faptul că trăim „în cea mai bună dintre lumile posibile”. Aceeași inerție acoperă de regulă și vocile celor zdrobiți de funcționarea „sistemului”, fie cooptându-le în logica problemelor de rezolvat, fie denunțându-le ca amenințări la adresa ordinii și păcii sociale. *Establishment*-ul politic american s-a polarizat destul de repede în jurul acestor două abordări, cea din urmă fiind preferată, în mare, de republicani, de extrema dreaptă și de președintele Trump, de altfel adeptul entuziast al măsurilor de forță împotriva protestatarilor.

Lupta cu „amenințările” la adresa ordinii – și, se înțelege, la adresa „civilizației” – nu este nici ea una de dată recentă și nu ține de vreun specific local american. Să le spunem însă pe nume acestor „amenințări” care trezesc în această perioadă zelul și vigilența autorităților de pretutindeni și, incidental, și a dreptei apărătoare a „ordinii sociale”. Ele sunt vocile femeilor ridicându-se în fața sexismului generalizat, a nepăsării și complicității poliției cu agresorii, vocile muncitorilor, simplă carne de tun pentru capital și economie în vremea pandemiei, vocile minorităților stigmatizate și marginalizate, ținte predilecte ale violenței statului, vocile refugiaților, dezumanizați, încarcerați, hăituiți. Ele sunt, până la urmă, vocile tuturor celor care cer să fie tratați cu demnitate, care denunță autoritarismul și care expun inechitatea unui sistem economic, politic și social profund viciat.

În acest context, discursul președintelui american, plin de aluzii rasiste și de incitări la violență, a alimentat (și, într-o mare măsură, a încurajat) reacția deosebit de brutală, lipsită de remușcări a forțelor de poliție, ale căror abuzuri și provocări au continuat și după asasinarea lui George Floyd.

În același timp, o bună parte a presei s-a raliat disciplinat încercărilor președintelui și poliției de a delegitima protestele, prezentându-le aproape exclusiv ca opera unor „jefuitori” puși doar pe distrugeri și incendieri. Mișcarea nu e o inovație și face parte din arsenalul obișnuit al puterii, care nu a încetat astfel nicio clipă, de fapt, să justifice crima polițiștilor din Minneapolis. Cu ajutorul instituțiilor media, protestatarii BLM și membrii comunităților afectate de violența poliției au fost portretizați de-a valma

ca agresori, jefuitori și „thugs”, împotriva lor invocându-se într-un faimos tweet, chiar și împușcarea. Poliția și Trump au devenit peste noapte victimele nedreptății, iar George Floyd a fost „demascată” ca un infractor periculos, care a rezistat arestării. Nu e de mirare că vandalizarea unor magazine sau a unei secții de poliție i-a sufocat de indignare pe acești apărători ai respectabilității, mult mai puțin afectați, bineînțeles, atunci când a fost vorba de uciderea sau brutalizarea unor oameni neînarmați de către poliție sau de provocările și instigările la asasinat ale președintelui.

Dorința de a criminaliza protestele, de a da cale liberă intervenției în forță împotriva opozanților politici ai președintelui, s-a văzut și în încercarea de a da vina pentru situația creată pe o organizație care, de fapt, nici nu există: *Antifa*. S-a inventat astfel un bau-bau convenabil, numai bun pentru lansarea de teorii ale conspirației, vehiculate până mai deunăzi de grupurile de supremațiști albi și de alți extremiști și conspiraționiști. Iată că ele riscă, mai nou, să devină politică de stat, sub ochii stupefați ai celor care și-au păstrat în vacarmul creat o brumă de rațiune. Paralelele istorice nu sunt nici ele foarte liniștitoare.

Antifa, prescurtarea pentru anti-fascism, a început ca mișcare în anii ‘30, în Germania, ca răspuns la ascensiunea la putere a extremei drepte. Una dintre primele acțiuni întreprinse de Hitler a fost tocmai suprimarea „antifa”, a celor care, refuzând xenofobia, rasismul, anti-semitismul și autoritarismul naziștilor, încercau să li se opună. Anti-fascismul nu este o organizație, după cum nu este nici o ideologie fixă, reunind o multitudine de convingeri și de culori politice de stânga, de la social-democrați, la socialiști anti-autoritari, feministe, militanți anti-rasiști, queer, vegani sau ecologiști etc. Anti-fascist este, până la urmă, oricine consideră că ura, xenofobia, sexismul, rasismul sau homofobia nu au ce căuta în societate, că discursul care încearcă să le normalizeze nu este „doar un alt discurs politic”, ci – așa cum a demonstrat-o istoria cu vârf și îndesat – preambulul unor amenințări cât se poate de reale asupra persoanelor și comunităților. A ajunge să denumești opoziția față de rasism și fascism drept „terorism”, așa cum a făcut-o Trump, mai ales atunci când o faci din fruntea celui mai puternic stat al lumii, nu mai este nici măcar o enormitate. Dincolo de calculele politice cinice, vizând discreditarea contestării populare, această turnură în mod deschis fascistă a administrației americane ar trebui să-i pună pe gânduri pe toți oamenii de bună-credință, fie ei de stânga sau nu. Și asta în primul rând pentru că apetența pentru autoritarism demonstrată de Donald Trump și-a găsit și la noi mulți admiratori, mai ales printre politicienii și comentatorii liberali sau de dreapta. Iar metodele rudimentare și brutale ale președintelui american de a „domina” situația, de a deturna atenția de la problema reală, învinuind victimele și solidarizându-se cu agresorii, au trezit un entuziasm învecinat cu delirul printre intelectualii „apărători ai civilizației occidentale”, dar și în presa care nu contenește să vorbească, inept și aiuristic, de violența „anarhiștilor”, de jafuri și de complotul Antifa. Doar că nu Antifa ucid sute de persoane anual, ci chiar „forțele de ordine”, acționând într-o deplină impunitate. Nu anarhiștii sunt responsabili pentru numeroasele atacuri armate ale extremei drepte, care au făcut zeci de victime în ultimii ani peste tot în lume, după cum nu sunt vinovați nici pentru rasismul și violența sistematică îndreptată împotriva minorităților. Ei sunt cei care se opun acestor violențe și li s-au opus mereu. Nu Antifa bat, gazează, arestează sau calcă cu mașina protestatarilor din Minneapolis, New York, St. Louis, Los Angeles etc. Pe lângă asta, este destul de clar că majoritatea absolută a oamenilor nu demonstrează pentru că ar fi anarhiști sau Antifa – probabil că mulți nici nu știu ce înseamnă acești termeni –, ci pentru a denunța o injustiție și pentru a-și exprima furia. Această indignare legitimă, care vine după sute de crime și zeci de ani de discriminare și violență, este denumită acum de Trump „terorism”.

Preluarea necritică, halucinantă a tuturor conspirațiilor și dezinformărilor nu este însă o practică inocentă, nici în presă, nici la politicieni, nici la comentatorii înfierbântați de „anti-stângism” (sau, mai precis, de un „McCarthy-ism” abia mascat), deși se bazează pe o doză serioasă de ignoranță și de reavoință. Să ne amintim ce a însemnat McCarthy-ism-ul, un curent din interiorul partidului Republican, ajuns atât de nociv, încât președintele republican din acel moment, Dwight Eisenhower – după standardele moderne un conservator – a trebuit să intervină pentru a-i pune capăt. Senatorul McCarthy încerca să demaște un presupus „complot comunist” împotriva SUA, comisia pe care a condus-o în acest scop remarcându-se prin acuzele de „bolșevism” pe care le împărțea cu o generozitate îngrijorătoare tuturor opozanților politici sau celor care nu păreau a împărtăși ideile fixe al senatorului.

În cazul analiștilor și politicianilor care ne apărau în anii trecuți de „masele de islamisti invadatori”, de gay-ii care veneau să ne fure copiii, iar azi ne apăra de feminism, de „asistați”, de corectitudine politică, de educație sexuală, de comunism și, ocazional, de romi sau de maghiari, combinația de prostie, slugărnicie și suficiență este cu adevărat remarcabilă. O minimă cultură politică, dacă de o brumă de onestitate intelectuală nu poate fi vorba, ar fi trebuit să-i facă pe mulți ceva mai rezervați în a îmbrățișa pe nemestecate verdicturile unui scelerat, fie el și unul ajuns la Casa Albă. Iar dacă nu știu/nu înțeleg ce este anarhismul ca doctrină și practică politică, au mereu la îndemână un număr impresionant de lucrări dedicate subiectului de reputați istorici și teoreticieni, a căror lectură ar fi putut să-i scutească de a se acoperi de ridicol.

Să ne oprim însă asupra câtorva dintre miturile și știrile rupte din context cu care ne bombardează constant cei rău intenționați.

Nu, stângiștii nu au deturnat protestele

De câțiva ani, prin cotloanele cele mai întunecate ale internetului și-au găsit un loc călduț tot felul de teorii rasiste, vechi deja de secole, dar reîmpachetate pentru un public contemporan. Una dintre cele mai vehiculate idei era amenințarea războiului rasial (și cultural) iminent, foarte populară pe paginile libertariene și de dreapta dură (care de atunci au alunecat lejer spre dreapta extremă). Bineînțeles, nu era adus niciun fel de argument nuanțat sau cu prea mult substanță, ci doar abstracțiuni simpliste și nocive, precum caracterul esențial al fiecărei „rase” sau orice explicație alternativă care să le permită să ignore secolele de tensiuni, de rasism sistematic și violență la toate nivelurile împotriva populației de culoare din Statele Unite.

Moartea lui George Floyd la finalul lui mai, a Breonnei Taylor în martie și a lui Ahmaud Arbery în februarie au fost picăturile care au umplut paharul. După cum puncta, cu multă luciditate, Cornel West, mișcarea *Black Lives Matter* a început sub un președinte american de culoare și un procuror general tot din comunitatea afro-americană. Oamenii de rând nu s-au regăsit însă în liderii lor politici, activismul pașnic a fost demonizat sau ironizat, iar violența de toate formele împotriva persoanelor de culoare a continuat să crească. Să ne amintim indignarea conservatorilor care acum deplâng violența, dar care de ani de zile i-au atacat pe cei care au încercat să protesteze pașnic și să tragă un semnal de alarmă.

Nu putem ignora nici dimensiunea economică a acestor proteste. Felul în care a fost construit sistemul capitalist în Statele Unite, așa cum puncta în continuare Cornel West, este unul profund rasist (ca peste tot de altfel) și „nu a putut să le ofere oamenilor cele necesare, astfel încât să poată duce un trai decent. Statul-națiune, cu sistemul său de justiție, nu au putut asigura protejarea drepturilor.” Să ne uităm și la realitatea imediată din SUA, unde COVID 19 a dus la o creștere a șomajului la un nivel care l-a depășit cu mult pe cel al Marii Recesiuni de acum un deceniu și care se apropie de cotele din momentul Marii Crize Economice din anii ‘30. Peste 40 la sută din IMM-uri s-ar putea să nu își mai poată reveni după ce criza va trece. Iar Trump și Republicanii au dat practic mână liberă marilor corporații să prade trezoreria, oferindu-le un *bailout* de 2 trilioane de dolari, inclusiv unor companii care nici măcar nu sunt înregistrate în SUA, precum sunt cele din industria croazierelor. Chiriile pentru populație au fost înghețate, nu anulate; oamenii nu pot fi evacuați vreme de șase luni – cel puțin teoretic, deoarece în realitate abuzurile sunt la ordinea zilei – dar, după ce expiră termenul, sunt obligați să plătească din urmă, altfel riscă să fie aruncați în stradă. Singurul ajutor pe care l-au primit până acum oamenii a fost un cec în valoare de 1200 de dolari, o sumă cu care în unele orașe abia dacă pot acoperi chiria și hrana pe o lună.

Politicienii și marile firme au creat o situație în care cei mari nu au cum să piardă, deoarece statul îi ține în brațe, iar cei mici aproape că nu au cum să supraviețuiască. Mai mult, nimic nu împiedică companiile care beneficiază de *bailout* să-și dea afară angajații după câteva luni. După cum afirma Martin Luther King acum mai bine de jumătate de secol, America oferă „socialism for the rich and rugged free market capitalism for the poor”. Până și unul dintre miliardari a declarat că așa ceva nu este normal și că marii investitori ar trebui să ducă greul crizei, iar oamenii de rând să fie ajutați.

În aceste condiții, chiar mai crede cineva că situația economică apăsătoare nu a jucat un rol decisiv atunci când oamenii au decis să iasă în stradă? Să ne uităm și la alte câteva proteste din istoria recentă.

Oare un sfert din populația din Chile a ieșit anul trecut în stradă doar pentru a protesta împotriva unei scumpiri a prețului călătoriei cu metrourile? Sau mai degrabă ca urmare a nemulțumirii acumulate după decenii în care țara lor a fost transformată într-un laborator pentru dezastrul economic numit neoliberalism? Oare protestele de anul trecut din Liban s-au datorat exclusiv scumpirii apelurilor pe WhatsApp și nu unei scăderi dramatice a condițiilor de trai? Sau, ca să dăm un exemplu local, chiar ar putea afirma cineva că manifestațiile din decembrie 1989 din România s-au datorat pur și simplu înlăturării lui László Tőkés, fără nicio legătură cu situația economică precară din țară?

De ce sunt stângiștii, anarhiștii, antifa și alți anti-autoritari în stradă, alături de protestatari? Pentru că asta fac și asta au făcut de ani de zile, pentru că sunt oamenii care se ocupă cu activități umanitare și de organizare comunitară. Iar asta e o tradiție veche, foarte veche, de la anarhiștii din secolul al XIX-lea, până la IWW și mișcările antiglobalizare. Presa încearcă să-i prezinte pe anarhiști ca pe niște agitatori și trândavi din clasa de mijloc albă, același clișeu fiind repetat uneori și în mediile de stânga. Însă tradiția radicală și emanciparea persoanelor de culoare au o lungă istorie comună.

Nu, nu Rusia îi mână pe oameni în stradă

Nu există, până în acest moment, nimic care să dovedească implicarea Rusiei în aceste proteste. Săptămâna trecută, într-un interviu pentru postul de știri CNN, fosta ambasadoare a Statelor Unite la ONU, Susan Rice, a declarat că „în ziua de azi nu mai citesc rapoartele dar, din experiență, genul acesta de lucruri sunt manevre de manual ale Rusiei”. Pe ce se fondează această afirmație? Pe „experiență”, aparent, întrucât Rice nu a adus niciun fel de dovadă, niciun argument în sprijinul afirmațiilor sale, nimic care să depășească nivelul anecdotic.

Mai mult, vedem că *RT (Russia Today)*, una dintre portavocile Kremlinului, a criticat dur protestele, după cum se reiese clar din mai toate știrile și articolele de opinie publicate în ultima vreme. Faptul că la un moment dat poliția a atacat un echipaj de presă de la *Sputnik News* e vehiculat ca dovadă că jurnaliștii aliniați Rusiei caută să provoace, iar poliția nu mai tolerează acest lucru. Dar, dacă ne uităm în presa internațională vedem că nu e un caz izolat și că o echipă de la postul ‘apolitic’ *Nine News* a fost, de asemenea, atacată, iar primul ministru al Australiei cere o investigație. Să înțelegem că și Australia e o marionetă a rușilor? De altfel, atacurile deliberate ale forțelor de ordine împotriva jurnaliștilor în general au fost deja destul de bine documentate încât să nu mai fie nevoie să insistăm asupra subiectului.

Putem discuta ore în șir despre rusofobie în România și tot nu am atinge capătul subiectului. Să începem cu esențialul. Da, Putin e un lider autoritar cu veleități tiranice, vinovat de crime de război și de încălcări ale drepturilor omului. Da, are o agendă imperialistă, pentru că și imperialismul anti-imperialist e... tot imperialist. Dincolo de aceste observații de bun-simț, ‘intelectualitatea’ noastră de dreapta (adică cea *mainstream*) se află într-un impas, întrucât trebuie să continue vechea tradiție a rusofobiei agresive și, în același timp, să îi ridice osanale lui Trump, în care văd un salvator mesianic care îi pune la punct atât pe ruși, cât și pe neomarxiștii închipuiți de la Bruxelles. Cum reușesc să facă acest lucru? Ignorând total teza legăturii lui Trump cu Putin.

Să fie clar, această teorie a apropierei dintre cei doi autoritari, deși e populară, rămâne nedemonstrată, iar în forma sa comună nu face decât să simplifice niște probleme mult mai complicate. Încă din timpul campaniei sale electorale, Trump a fost continuu suspectat de colaborare cu Putin, unii acuzându-l chiar că ar fi marioneta liderului rus. Firește, intelectualitatea mioritică atât de dornică de războaie culturale și conspirații se face că nu a auzit aceste acuzații, întrucât teoria e promovată mai ales de Partidul Democrat, care pentru comentatorii locali e un cuib de neo-marxiști. Să ne amintim că în 2008 Obama era descris în unele publicații conservatoare ca neo-bolșevic. În ultimă instanță, în timp ce intelectualitatea din Occident tinde să fie conectată la narativele Democrației, cea din est tinde să adopte pe cea Republicană, iar de acolo urmează un tribalism agresiv. Pe de altă parte, e adevărat că tabăra Democrată a făcut o obsesie din legătura lui Trump cu Rusia, în ciuda faptului că, după trei ani de investigații, pe 19 aprilie 2019, Comisia Mueller a fost nevoită să recunoască că nu există dovada unui colaborări între Putin și Trump.

În acest moment, Rusia se confruntă cu consecințe felului delăsător în care a abordat și ascuns efectele pandemiei, după ce s-a bucurat prea repede să declare problema rezolvată atunci când a închis granița cu China în ianuarie. Acum, jumătate de an mai târziu, este pe locul trei în lume la severitate și număr de cazuri. Singura țară, în afară de SUA, care a gestionat mai prost problema decât Rusia este Brazilia, un stat condus de un autoritar poate chiar mai sinistru decât Putin, dar mult mai incompetent. Firește, propaganda Kremlinului continuă, dar numai într-un scenariu fantezist ne-am putea închipui o Rusie capabilă în acest moment să scoată sute de mii de americani în stradă, împotriva propriului lor guvern. În ultimă instanță, la alegerile din noiembrie se va ajunge tot la o confruntare între Trump și Biden, doi candidați cu o politică la fel de lipsită de răspunsuri pentru problemele oamenilor și o viziune agresivă pe plan extern. Iar dacă Trump e marioneta rușilor, atunci de ce l-ar ajuta aceștia pe contracandidatul său, câtă vreme este cât se poate de clar că protestele îl prăbușesc pe Trump în sondaje și îl ridică pe Biden.

Jafuri, prădare și indignare: două măsuri

Televiziunile de pretutindeni au difuzat în mod repetat scenele cu cei câțiva, de altfel în număr mic față de masa de protestatari, care au incendiat clădiri, spart geamuri și prădat magazine. În același timp, scenele cu abuzurile poliției par să fie discutate mult mai rar în media, în ciuda sutelor de videoclipuri distribuite pe rețelele de socializare. Condamnăm prădarea? Bineînțeles, condamnăm din plin prădarea, prădarea avutului public de către marile companii, jaful săvârșit de mai mulți politicieni care și-au vândut acțiunile atunci când aveau informații din interior cu privire la iminența crizei, în timp ce încercau, prin activitatea lor politică, să-i nege impactul. Criticăm prădarea micilor întreprinzători de către aceste companii care sunt prea mari ca să piardă (*too big to fail*). Conservatorii și câțiva dintre liberali deplâng cu lacrimi de crocodil distrugerea proprietății și ne tot amintesc de micile afaceri care suferă. Toate acestea în condițiile în care, cum am spus mai sus, peste 40% dintre micile afaceri riscă să fie falimentate de criza economică și înlocuite de monopolul giganților, fără ca acest lucru să-i îngrijoreze peste măsură pe amintii apărători ai intereselor cetățenilor. Iar despre grupurile de caritate și ajutor reciproc care au reușit să strângă fonduri pentru a ajuta micile afaceri să își revină, media, comentatorii și politicienii nu zic mai nimic.

Protestele și ordinea publică

Tradiția întâlnirilor și adunărilor publice are o istorie aparte în SUA. Pe lângă Constituție, foarte importante pentru istoria drepturilor sunt amendamentele, mai ales primele zece, care alcătuiesc *Bill of Rights*. Primul dintre acestea, adoptat în 1791, discută tocmai dreptul oamenilor la liberă adunare: „Congresul nu trebuie să dea legi privitoare la instituirea vreunei religii sau la interzicerea libertății de practicare a vreunei religii; sau care să îngreiească libertatea de exprimare sau libertatea presei; sau **dreptul oamenilor de a se aduna pașnic** (sublinierea noastră) și de a cere guvernului să le rezolve plângerile.”

E de la sine înțeles că aceste amendamente și legi sunt astăzi citite și interpretate prin raportare la valorile actuale, deoarece mult timp oamenii erau echivalați cu bărbații albi. Pe de altă parte, e comic să vedem diverși panicarzi și adepți ai măsurilor de forță, în SUA, dar și mai aproape de casă, care se revendică de la valori europene, umanism, democrație, cultură americană, cerând în același timp intervenția violentă a armatei, sânge, liste cu proscriși. Ne întrebăm în ce măsură cred ei, de fapt, în valorile pe care le predică. Sau poate că, la fel ca idolul lor, Trump, acești sicofanți nu au citit Constituția Statelor Unite și amendamentele sale și au preluat doar din auzite niște idei și principii?

Să ne uităm și la argumentul invocat de Trump pentru a zdrobi protestele, un argument respins chiar și de mulți dintre republicanii săi. E vorba despre o lege din 1807 împotriva insurecțiilor, cu precădere cele ale sclavilor și amerindienilor. Ce coincidență, nu-i așa? Însă protestatarii atacați pe 1 iunie în Washington DC, de exemplu, protestau pașnic, exercitându-și dreptul constituțional. Cu toate acestea, au fost dispersați cu gaze lacrimogene pentru ca Trump să își poată face o poză în fața bisericii episcopale St. John, ca un bun creștin. Gestul său e destul de clar: vrea să își consolideze susținerea electoratului conservator dur, ultra-creștin. E o manevră care până acum i-a funcționat lui Trump – am văzut-o și atunci când l-a ales pe Mike Pence ca vicepreședinte, întrucât o figură cunoscută acestui

electorat ar fi înlăturat îndoielile legate de trecutul său incompatibil cu valorile creștine. Nu e o strategie nouă. Cel mai probabil și Obama l-a ales pe Joe Biden pentru a calma un electorat democrat ceva mai conservator, neliniștit de ideea unui președinte de culoare. De altfel, implicarea pastorilor evangheliști în cauze politice autoritare și conservatoare devine din ce în ce mai evidentă peste tot în lume. Am văzut-o în timpul referendumul eșuat din România, în 2018, într-o campanie asemănătoare din Uganda, în 2014, dar și la alegerea președintelui brazilian Bolsonaro. Însă lui Trump nu par să-i iasă calculele de această dată. Episcopa bisericii s-a declarat nemulțumită, iar Pat Robertson, decanul informal al comunităților neoprotestante și unul dintre susținătorii lui Trump, l-a criticat dur pentru intervenția agresivă împotriva protestatarilor.

***

Proteste din Statele Unite nu sunt însă despre conservatori sau democrați, după cum nu sunt nici despre anarhiști sau Antifa, ci despre cu totul altceva, iar polarizarea, încercările de a le capitaliza politic, arată nu doar neputința politicianilor de a răspunde problemelor cu care se confruntă oamenii, *ci și lipsa lor totală de interes în a o face*. Singurul mod în care *establishment*-ul politic, economic și militar va răspunde în caz de criză este cel pe care l-am văzut repetându-se mereu și cam peste tot – prin violență, control, dezinformare, intimidare.

Iar acest lucru nu se aplică doar Statelor Unite, ci și României. Febrilitatea cu care politicieni și alți comentatori de la noi au îmbrățișat teoriile cele mai halucinante ale conspirației, apetența pentru discursul extremei drepte și pentru abordările punitive, asocierea oricărui discurs cu tentă socială cu terorismul, ar trebui să ne pună pe toți pe gânduri. Și asta mai ales în contextul unei crize economice care se anunță de lungă durată și căreia puterea nu pare să vrea să-i răspundă altfel decât prin întărirea instituțiilor represive și prin măsuri economice aproape exclusiv pro-capital, care cel mai probabil vor duce la adâncirea clivajelor sociale existente. Noroc cu anarhiștii, cu stângiștii și cu anti-fasciștii, sperietorii la îndemână și care se adaugă la lista dușmanilor de serviciu (refugiații, străinii, romii, persoanele LGBTQ+ etc.), altfel politicienii și autoritățile s-ar găsi într-o situație cât se poate de neplăcută, trebuind să-și asume responsabilitatea deciziilor.

Mihail Bakunin scria la un moment dat că, atunci când conducătorii încep să vorbească despre patrie sau despre Dumnezeu, cel mai probabil se pregătesc să-și „tundă” poporul. Adăugați acum la butada anarhistului rus și „antifa”. Atunci când politicienii vor să ne apere de „anarhie” și anti-fascism, e bine să ciulim cu toții urechile pentru că miza puterii nu sunt „anarhiștii” sau „Antifa”, după cum nu este nici restabilirea „legii și a ordinii” (pe care nici Trump, nici alții asemenea lui nu dau două parale), ci criminalizarea opoziției și justificarea represiunii împotriva oricărei critici sau rezistențe.

Addendum

Organizația media non-profit *National Public Radio* s-a uitat peste 50 de dosare pe care procurorii le-au întocmit celor acuzați de violență în timpul protestelor. Niciunul dintre aceste cazuri nu a scos la iveală vreo legătură cu grupările Antifa. Singura grupare organizată care a fost identificată până acum este o facțiune de extremă dreapta care plănuia să intervină violent împotriva protestatarilor din Las Vegas. Cu toate acestea, procurorul general american continuă să declare pentru presă, fără niciun fel de dovadă, că grupările Antifa sunt responsabile pentru demonstrații.

Biblioteca Anarhistă

G.S.

Despre proteste, revolte și țapi ispășitori
11 iunie 2020

pagini-libere.ro

ro.theanarchistlibrary.org